

Czesław Jaworski

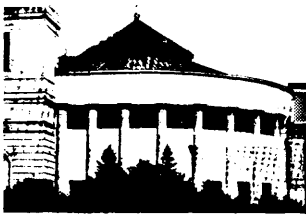
Radcowie prawni odchodzą od uzgodnionego stanowiska : ciąg dalszy niepotrzebnego sporu

Palestra 37/3-4(423-424), 105-107

1993

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Adwokatura na wokandzie parlamentu

■ Radcowie prawni odchodzą od uzgodnionego stanowiska – ciąg dalszy niepotrzebnego sporu

Przypominam. W grudniu 1992 r. Podkomisja Nadzwyczajna do spraw rozpatrzenia projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo o adwokaturze, ustawy o radcach prawnych i innych ustaw, zwróciła się do Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, Krajowej Rady Sądownictwa, prezesów sądów apelacyjnych i sądów wojewódzkich a także centralnych urzędów, o wyrażenie opinii, co do zakresu pomocy prawnej, jaką mogliby, czy powinni świadczyć radcowie prawni na rzecz osób fizycznych.

Przedstawiono następujące trzy warianty:

Wariant I

Radca prawny może świadczyć pomoc prawną osobie fizycznej w sprawach ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych oraz przy czynnościach zmierzających do podjęcia działalności gospodarczej.

Wariant II

Radca prawny nie może świadczyć pomocy prawnej osobie fizycznej jedynie w zakresie prawa karnego, prawa rodzinnego oraz części prawa cywilnego dotyczącej spadków.

Wariant III

Radca prawny może świadczyć pomoc prawną osobie fizycznej w sprawach administracyjnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych oraz przy czynnościach prawnych zmierzających do podjęcia działalności gospodarczej oraz w związku z tą działalnością.

Wariant pierwszy był uzgodniony przez samorząd adwokacki i samorząd radców prawnych. Był zamieszczony w projekcie ustawy. Uzyskał akceptację Krajowego Zjazdu Adwokatury w listopadzie 1992 r.

Pozostałe dwa warianty zostały opracowane na podstawie inicjatywy poselskiej niektórych posłów wywodzących się ze środowiska radców prawnych.

Do Podkomisji Nadzwyczajnej wpłynęło kilkadziesiąt odpowiedzi, które można podzielić na 4 grupy:

a) 17 opinii za wariantem I, b) 18 opinii za wariantem II,

c) 18 opinii za wariantem III, d) w 3 pismach autorzy nie wypowiedzieli się za żadnym z wariantów.

Na życzenie Podkomisji w związku z nadesłanymi opiniami stanowiska swoje przedstawiły prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej i Krajowej Rady Radców Prawnych. Prezydium NRA wyraziło pogląd, że popierając wariant I art. 4 samorząd adwokacki realizuje przyjęte przez oba samorządy uzgodnienia, potwierdzone podpisami szesnastu posłów, reprezentujących zarówno środowisko adwokackie, jak i środowisko radców prawnych. Prezydium KRRP wypowiedziało się za przyjęciem wariantu II. Za takim rozwiązaniem wypowiedział się również na łamach Rzeczypospolitej wicemarszałek Sejmu dr Józef Zych, poprzedni prezes KRRP.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej uchwałą z 5 marca 1993 r. wprowadził do tekstu ustawy o zmianie ustaw – Prawo o ustroju sądów powszechnych, o prokuraturze, o Sądzie Najwyższym, o Trybunale Konstytucyjnym, o Krajowej Radzie Sądownictwa i o powołaniu sądów apelacyjnych – bardzo istotny przepis w brzmieniu: „Nie może być sędzią osoba, której małżonek wykonuje zawód adwokata bądź radcy prawnego. Nie może być sędzią również osoba, której krewny do drugiego stopnia lub powinowaty pierwszego stopnia wykonuje zawód adwokata bądź radcy prawnego na obszarze właściwości tego samego sądu wojewódzkiego”. Dotychczas zasada *incompatibilis* stosowała się tylko do osób wykonujących zawód adwokata oraz osób sprawujących funkcje sędziowskie.

Na posiedzeniu Podkomisji 17 marca 1993 r. prezesi KRRN i NRA podtrzymali stanowiska swoich prezydiów. Z krytyczną oceną propozycji przedstawionych w wariantach II i III wystąpił wiceminister sprawiedliwości Andrzej Marcinkowski. W sytuacji klasycznego patu propozycję nowego rozwiązania zaistniałego sporu przedstawił poseł Aleksander Bentkowski. Istota tej propozycji zawarta jest w następującym rozumowaniu. Wszelkie podziały zawodu adwokata i radcy prawnego oparte na zasadzie przedmiotowej są nieprecyzyjne i bardzo niestałe. Rozróżnienie między obu zawodami należy oprzeć na kryterium podmiotowym. Wedle tego rozróżnienia radca prawny to osoba, która posiada kwalifikacje radcowsko-adwokackie i zatrudniona jest na podstawie stałej umowy o pracę, bez względu na wymiar czasu pracy. Adwokat zaś to osoba posiadająca podobne kwalifikacje i która wykonuje zawód w kancelarii indywidualnej lub zespołowej na podstawie umowy zlecenia¹.

W tej sytuacji członkowie Podkomisji zaproponowali, aby w okresie do 10 kwietnia 1993 r. oba samorzady podjęły kolejną próbę wypracowania wspólnego stanowiska. Dnia 23 marca 1993 r. odbyło się spotkanie prezesów w towarzystwie przedstawicieli prezydentów obu samorządów. Na spotkaniu tym dokonano przeglądu stanowisk dotychczas prezentowanych. Plenarne posiedzenie KRRP w dniu 2 kwietnia 1993 r. jednogłośnie wypowiedziało się przeciwko propozycji posła Aleksandra Bentkowskiego. Pozostała w mocy uchwała o poparciu rozwiązania zawartego w wariantie II.

Plenarne posiedzenie NRA z 3 kwietnia 1993 r. podtrzymało stanowisko adwokatury popierające wariant przedstawiony, jako wariant I, a w rzeczywistości zawierający uzgodniony zapis w projekcie omawianej ustawy. Naczelna Rada Adwokacka wezwała Krajową Radę Radców Prawnych do rzeczowej i merytorycznej dyskusji nad propozycją posła Aleksandra Bantkowskiego.

Kolejne posiedzenie Podkomisji wyznaczone zostało na dzień 14 kwietnia 1993 r. O jego przebiegu poinformujemy w następnym numerze Palestry.

Czesław Jaworski

Przypisy:

- ¹ Szerzej w artykule zamieszczonym w Rzeczypospolitej z 29 marca 1993 r.: Aleksander Bentkowski, *Zażegnany spór?*